

عروسیهای روستایی در مازندران

بروایت سید حسن ساداتی کردخیلی

چکیده

در سالهای اخیر پژوهش در گویشهای زنده مازندرانی فزونی گرفته و انبوه کتاب و رساله و مقاله در زمینه واژگان و دستور آن منتشر شده، اما تقریباً هیچیک از این تحقیقات بر متن استوار نیست. اعتقاد نگارنده بر آن است که دستور زبان باید از متونی که مبتنی بر گفتار طبیعی باشد استخراج شود. مقاله حاضر شامل یکی از متنهایی است که نگارنده بیاری همسرش گردآوری و آوانگاری و معنی کرده است. اینگونه متون علاوه بر ارزش زبان‌شناسی ممکن است مردم‌شناسان را نیز بکار آید.

کلیدواژه: طبری نو، مازندرانی شرقی، متون گویشی، عروسیهای روستایی.

متنی که پس از این مقدمه خواهد آمد، از جمله مواد گویشی - اتنوگرافیک است که در تابستان و پاییز ۱۳۸۱ از روستای کردخیل دهستان اسپبورد - شوراب گردآوری شد.^(۱) کردخیل روستایی است با جمعیت دو سه هزار نفر، واقع در دامنه تپه‌های

۱. این متن به یاری همسر مریم برجیان گرد آمد و در مجله‌ای منتشر شد. آن چاپ از نظر ما پذیرفته نیست زیرا، بخلاف تعهد، در مطالب آن تصرف شد و در حروف چینی خطاهای فراوان راه یافت و آوانگاری متن بی‌هیچگونه توضیحی به صفحات پایانی مجله نقل شد. از این روست که متن را بار دیگر منتشر می‌کنیم. متنهای دیگری از همین محل (دهستان اسپبورد) که تاکنون منتشر کرده‌ایم عبارت است از: مریم برجیان، «شعرهای مازندرانی آقامیر»، ایران‌شناسی ۱۴، ۱۳۸۱، ص ۶۳۴-۶۴۴. مریم برجیان و حبیب برجیان، «سه ترانه مازندرانی»، یشت فرزادنگی، بکوشش سیروس نصرالله‌زاده و عسکر بهرامی، تهران، ۱۳۸۴، ص ۴۲۷-۴۳۴.

M. Borjian and H. Borjian, "Ethno-Linguistic Materials from Rural Mazandaran: Mysterious Memories of a Woman," *Iran and the Caucasus* 11/2, 2007, pp. 226-254.

جنگلی، در جنوب بزرگراه ساری به بابل، و برغم نزدیکی فاصله با مرکز استان (۹ کیلومتر)، لهجه‌ای دارد که از لهجه ساری نه همان متفاوت است، بلکه ویژگیهای مازندرانی را بمراتب بهتر حفظ کرده است.

راوی داستان، سید حسن ساداتی کردخیلی، که در زمان مصاحبه ۷۲ سال داشت، از مُحترمین روستا و از خاندانی فرهنگپرور است و همچون برادران سرشناس خود، سید حسین ساداتی و زنده یاد سید آقامیر، سخندان است و روایات شیرین و اشعارِ نغز و ترانه‌های دلکش از بر دارد. آقای ساداتی سراسر عمر

پربرکت را در زادگاه خویش بسر برده و از راه کشاورزی گذران داشته است. برغم سالهای پیش از تقاعدِ اداری، که روزانه به شهر ساری آمد و شد داشت، اصالت لهجه روستا را نیک پاس داشته، خاصه اینکه از دایره تأثیر کلام مکتوب بیرون بوده است. در هر حال، برادران ساداتی — که عمرشان دراز باد — در زمره آن گویشورانِ اندک‌شمارند که پیشینهٔ موطن خود را هم می‌دانند و هم توانایی بیانش را دارند. بی‌وجود چنین نوادری، گردآوری فرهنگ و زبان عامّه، اگر ناممکن نباشد، سخت دشوار خواهد بود.

در ذیل، متن مازندرانی آوانگاری و در بیست بند تنظیم شده است. برگردان فارسی،

→

- H. Borjjan and M. Borjjan, "The Story of Rostam and the White Demon in Mazandarani," *Nāme-ye Irān-e Bāstān* 5/1-2, 2005-06 (ser. nos. 9 & 10), pp. 107-116.
- _____, "Marriage Rites in South Caspian Villages: Ethnographic and Linguistic Materials from Mazandaran," *Archiv Orientální* 75/2, 2007, pp. 191-214.
- _____, "The Last Galesh Herdsman: Ethno-Linguistic Materials from South Caspian Rainforests," *Iranian Studies* 41/3, 2008, pp. 365-402.
- _____, "Twenty-five Mazandarani Quatrains," *Nawabi Memorial Volume*, Tehran: Great Encyclopedia of Islam, 2008, forthcoming.
- _____, "Amir Pāzvāri," *Encyclopedia Iranica online*, www.iranica.com.

جمله به جمله، تابع متن مازندرانی است. چون تفاوت نحویِ دو زبان اندک است و چون حفظ شیوهٔ گفتارِ راوی منظور نظر ما بود، در ترجمهٔ فارسی ساختمان عبارات را حتی المقدور نگاه داشتیم، و به پاره‌ای از تفاوت‌های فارسی و مازندرانی، خاصه در صرف افعال، در حاشیه اشاره نمودیم. تنها تصرّفی که در متن روا داشتیم، حذف کلمات و عبارات زائد یا تکراری است. کلماتی نیز در علامت چنگک افزوده شد تا دریافت مطلب برای خواننده آسان گردد.

در باب آوانگاری چند نکته شایسته یادآوری است. صامت ملازی در مازندرانی سایشی است و آوانگاری آن عادهً با حرف یونانی «گاما»ست، اما در این متن نشانهٔ لاتینی q اختیار شد. کشیدگی مصوت با دو نقطه (:): نموده شده که غالباً بجای w یا h یا عین یا همزهٔ محذوف، در کلمات مأخوذ از فارسی، می‌نشیند. نشانهٔ e نمایندهٔ طیفی از مصوت‌هاست که عموماً بازتر و پسین‌تر از کسرهٔ فارسی معیار ادا می‌شوند. حرف ربط (نشانهٔ o)، اگرچه جدا نوشته شده، با کلمهٔ ماقبل پیوسته ادا می‌شود — درست مثل فارسی. حروف ریزی که قدری فراتر از طراز سطور نشانده شده، نمایندهٔ اصواتی است که، در گفتارِ شتابان، «جویده» ادا می‌شود. نشانِ تکیه بر کلماتی نهاده شد که در آنها هجایی غیر از هجای آخر تکیه می‌گیرد، بخصوص افعال که جای تکیه در آنها همیشه قابل پیش‌بینی نیست. از تکیه‌های نحوی صرف‌نظر شد.

شایان گفتن است که در بیان گویشور، با وجود اصالت نسبی لهجه، سیاق گفتارِ فارسی اندک نیست: «شمه خدمت عرض هاکنم»، «به این صورت بیه»، «... که آگه خدا نکرده...»، «یک نفر آدم»، «بعد از نهار»، «بشنو اینجه از...»، «چه رسم بدی بیه»، و جز اینها.

موضوع متنِ رسوم ازدواج است از خواستگاری تا جشن عروسی، آنگونه که تا یکی دو نسل پیش در محل رایج بود و اکنون به یاری حافظهٔ راوی نقل می‌شود. نامها همه مفروض است. پدرِ داماد موسوم است به نَنجانِ حسن که بنا بر قاعدهٔ «اضافهٔ مقلوب» در مازندرانی، در فارسی می‌شود «حسنِ ننه‌جان»، یعنی «حسن، پسرِ ننه‌جان». پدر عروس حاج غلامعلی نام دارد.

در پایان جا دارد مراتب سپاس خود را از آقای رضاقلی محمدی کردخیلی ابراز بداریم، که مساعدتها و مشاورتهای ایشان در فراهم آوردن این متن و دیگر متونی که منتشر کرده‌ایم کارساز بوده است.

1. abbél-e arusi — šéme xedmé^t arz hākenem — maslén Nanjān-e Hasén xāsse Hāj Qolm-Ali-e kijā-re še rikā vesse xār hākenen — níe? xā, gétene, “xāle! te bur bāur, emāre zan déni?” “te bur!”
2. in xāle šíe kijā-e mār-e pali. géte — maslen —, “Nanjān-e Hasen téje zan xāne. šemā čeči gēnni?” kijā-e mār, áge véne del rāzi bíe, géte, “sa! men [, še mardi,] Hāj Qolm-Ali-re bāvinem.
3. Hāj Qolm-Ali-re amruz díe. vénje selā-mašveret kérde. ay Hāj Qolm-Ali áge rāzi bíe, piqum dáe čán-tā mardenúmm-e, “félāni, te béru! félāni, te béru, ke felon kas xāne bée me kijā-ye xāzendi.”
4. un šō hame já:m bino. esā, “selum-alek.” “alek-selum.” [rikā-e pier gete,] “xā te mére éttā qaylonnōker déni?” ya:ni, “še kijā-re” — nā^ute — “te deter-re me peser-e hāde!” be in suret bíe, “éttā qaylonnōker xāmbi — yā éttā taškar, yā éttā pelāpaj xāmbi.”
5. Hāj Qolm-Ali esā géte ke “xā, te bur, ay ferdā béru!” se rúz em tafre šíne. ay se ruz baie, Hāj Qolm-Ali géte ke “āqā, Nānjān-e Hasen! te felon āqā o felon āqā-re bíār, riš gerō bíelen,” ke áge xedā-nakerde rikā bad dar bemú^e, bā^uren, “āqā! te riš gerō hedāi, kijā-re če bazúe?”
6. xā, šíno. xá:le mayre dakérd bon, da: temen o bis temen o éttā Qorān bíe. ba:den, čel-temen o penjā-temen báie. me mār-e dōre čel temen mayre báie. xā, géne ke “amruz ke kalle-qand-e xerāb hākérdi, sāl-dige véne bálisi!”
7. esā, kijā-e pier ferdā-šō lās dā^e, perā-šō Nanjān-e Hasen-e géte ke “āqā dass-e dār!” esā zar xāssen^e bíāren. ye meqdār-i zar qerārdād bíe dige. unje ma:lum kérdenē ke ferdā-ye arusi čānde zar hāden kijā-re.
8. esā Hāj Qolm-Ali o véne zenā búrd bine xāssene jāhāz bāxrinen kijā vesse. dá:-tā čāderšō o dé-tā sefre o éttā nano-leng o nano-rasen-e — vače hākérdenē, tō xāssene hāden —

xaríe, bičāre hame-re yārde. intā kijā-e jāhāz bīe — nā esā dōre ke!

9. xā, Hāj Qolm-Ali Nanjān-e Hasen-e gēte ke “āqā! te xāni bār bīāri?” [rikā-e pier gete,] “are!” “bis men dune véne bīāri, bā éttā gesbend o pā^{nj} men qand.” “čašb!”
10. esā, rikā^e pier bis men dune o pā^{nj} men qand véne bāvere kijā^e sere, bā éttā gesben^d — bāvere ke vešun, majles dārénne, xárj hākenen. xā, rafequn biamúne kijā-e pier-e sere, temum-e xarj-e véne Nanjān-e Hasen-e bičāre háde. kijā^e piér em áge še dášte, sár kerde. áge nédāšte ādem rā:í kerde — maslen Nanjān-e Hasen-e sere —, gēte, “ay bīār! kám hākerde. ay yek men dune véne hádi. éttā gesbend-e dige bīār!” ungeder hanuz kerk rasm náie.
11. xā, inti vešun, kijā o rikā, numze bīne. aqd hanuz nákerd bīne. yek sāl saber kerdene. xāssene āruss-e bāveren, ungeder aqd kerdene. rikā em haq nédāšte in yek sāl kijā-re bāvine. balfarz, rikā-e bičāre ke numze baite, xāsse yek šō še numze-re bāvine. véne yevāšeki búrd bo o dákefe keččāl-e dele. ay kijā-e pier sedā-re bešnāss bo o bāút bo, “šex dakete! kí e? čečí e?”, un bičāre-badbāxt em dār-šie.
12. ve ferār kérde dar-šie. dar-šio amruz-o-ferdā šie še pier-re gēte, “bābā! mére níelenne še numze-re bāvinem. mé-vesse zudter arusi hākenin. [āruss-e] bīārin dige! men keje-ye pell-e ben-je xerāb hākerdeme, ke bāttumbē bā^urem “a:bāl-e šarīf”? xāmbē če kenem zan bāverem!” xā, vešun em či-kār kerdeno? zar-re dáno, arusi kerdene.
13. béšnō inje az Nanjān-e Hasen-e bičāre-badbāxt! éttā verzā baxríe čārsad temen. nā čārsad-hezār temen, nā! hameš čārsad-tā tak-temeni! árž hākenem ungeder čārsad temen xále pul bīe. véne sar-re zúe. da:-tā, haš-tā gesben^d kúšte. sad men dune dāe. haf^t-tā temeni dāe, haf^t da: temen — heftād temen; éttā gušbāl, penjā temen. ay haš^t šabenderuz se sar danbek yārdeno haf^t das lutti. ya:ni bezan-o-bekub bīe. xā, in bičāre-badbāxt temomm-e xarj-e dāe.

14. xā, ferdā xāssene arusi hākenen. un gō^e kalle o gesbend-e kalle-re geítene, kalle-pāče pátene sobāne vesse. pelā pátene — nun rasm náie ke. vesse domād-dasse pelā bāxeren. hame majime-ye dele xérdene. vesse sat-tā das búre éttā majime-ye dele. qāšeq rasm náie. feqat das-je [xérdene]. āb-e das dai bo yā dani bo.
15. xā, sobāne-re ke xérdene, domād o véne rafequn šíne hambom. xāssene búren, as^b-tājendi kérdeno, har kás-ē as^b piš dáketē, éttā gesbend vesse domād-je báire. xā, inti domād-re várdene hambom. ay hambom-je yárdene sere.
16. ba:d get bine, “āqā! hayde-re hākenin! xāmbi nāhār bāxerim.” yek nafer ādem nevéšte. hayde kérdenē šišsad temen, čārsad temen. me arusi, šišsad-o-penjā temen hayde dakérdene. xále pul bīe. kār be harf náie.
17. xedmet-e šemā arz hākenem, ba:d ez nāhār kušti g^eítene. kušti g^eíteno lučo vandéssene. har kas bene bazú bi bo intā-re geíte. in kārā-re ke kérdenē, kam-kam domād-e rafequn šíne ārus-yār. āruss-e sevār-e asb kérdenē yárdene kalek-e hedār.
18. domād o véne dār-o-dasse darvāze-sár heressā bine. domād se-tā kel enār dāšte; vesse bāzene āruss-e. bá:zi-e das ráj bīe, káte kaše-e dele. bá:zi qár-esse dešmeni dāšte — vére šō rā nédāne — qāyyem zúne. bá:zi — xā — dús dāštene, haminti dém dā^e véne kaše o ve táb zúe geíte. de-tā dige-re názue.
19. arz hākenem, esā domād-e pier, Nanjān-e Hasen, vesse inje kešík hádee. géte, “búrin dele! ārus-domād, búrin dele!” xā, esā ārus-domād^e bičāre xāk-e še sar keje dákenen? berim, hame montazér ene! če rasm-e bād-ē bīe!
20. tak-tak-tak! domād géte, “bále?” domād^e pier géte, “deres nákerdeni hántā?” domād-e bičāre dakérde lekēlā-re, haminti areq véne sar-tan, éne berim. [domād-e pier persene,] “xār baini?” áge hame či xār bīe, domād géte, “are.” áge nā, arusi be-hám xerde. domād ke géte “are,” véne pier géte,

“lútti bákutendin! árus-ε-domād xār baine.” tefengdār tefeng-ε baito, yak-martabe dár-hākerde. esā temum-e ma:le-ye ādemun dúnne ke árus-domād xār baine.

21. ay un šō, ārus-e mār vésse domād-esse pelā bāpeje. gušt o kerk deres hákene bávere domād^o sere. intā-re mār-pelā gétenε. xā, Hāj Qolm-Ali o véne zenā — ārus-e pier-mār — o véne berār-xāxerun pelā-re géteno šíne domād^o sere. šom xérdeno pišum xérdeno ay domād-e kalle-ye de-temen o pāⁿš-temen pul dāne.

22. arz hākenem, ferdā sevāi ārus-e bičāre vésse sembār-ε tás hákene — sembār véne mār baxrié. vešúne te:dād vésse estekān bíele. vešun in čāi-re baxérdene, haminti de-temen o pāⁿš-temen ārus-e pul dāne. inti āruss-ε runemā kárdene. ay ve šíe še mār-e sere, géte, “nénā! me ši-mār-e sere, bis temen mére runemā hākérdene.” xā, véne mār xešāl b^aie, géte, “ā bārikella! xénābedun!”

23. ín-εm naql-e diruz-e ši bakérdén. alān ke níe ke.

برگردان متن مازندرانی

۱. اوّل عروسی — خدمت شما عرض کنم — مثلاً حسن ننه‌جان (حسن، پسر ننه‌جان) می‌خواست دختر حاج غلامعلی را برای پسرشان «درست کنند» — [مگر] نه؟! خب، می‌گفتند: «خاله (= زنی که به خواستگاری می‌رفت) تو برو بگو به [پسر] ما زن می‌دهید؟» [نه] تو برو!

۲. این «خاله» می‌رفت نزد مادر دختر. می‌گفت، مثلاً «حسن ننه‌جان [برای پسرش] از تو زن می‌خواهد. شما چه می‌گویید؟» مادر دختر، اگر دلش [به این وصلت] راضی بود، می‌گفت: «صبر کن تا من [شوهرم] حاج غلامعلی را ببینم.»

۳. حاج غلامعلی را امروز می‌دید. با او صلاح و مشورت می‌کرد. پس حاج غلامعلی اگر راضی بود، پیغام می‌داد به چند تن از مردان [ده که] «فلانی، تو بیا، فلانی تو بیا، که فلان کس می‌خواهد بیاید خواستگاری دختر من.»

۳. آن شب [خواستگاری] همه جمع می‌شدند. حالا، «سلام علیک»، «علیک السلام».

[پدرِ پسر می گفت: «خب، تو به من یک قلیان آب کُن^(۱) می دهی؟» یعنی نمی گفت: «دختر خود را به پسر من بده!» به این صورت بود که «یک قلیان آب کن می خواهیم — یا یک آتش روشن کن، یا یک پلوپز (آشپز) می خواهیم.»

۵. حاج غلامعلی حالا می گفت که «خب، تو برو؛ باز فردا بیا!» سه روز هم طفره می رفتند. پس، سه روز که می شد، حاج غلامعلی می گفت: «آقا، حسنِ ننه جان! تو فلان آقا و فلان آقا را بیاور تا ریش گرو بگذارند» که اگر خدای نکرده پسر بد از آب درآمد، [به کسانی که تعهد داده بودند] بگویند: «آقا! تو ریش گرو دادی، دختر را چرا زده؟»

۶. خب، می رفت. خیلی مهریه کرده باشند، ده تومان و بیست تومان و یک [جلد] قرآن بود. بعدها، چهل تومان و پنجاه تومان شد. دوره مادرِ من مهریه چهل تومان شده [بود]. خُب، می گویند که: «امروز که کله قند را شکستی، سال دیگر باید آنرا بلیسی.»^(۲)

۷. حالا پدر دختر فردا شب را صبر می کرد، پس فردا شب به حسن ننه جان می گفت: «آقا دستت را [آماده] دار!»^(۳) حالا [خانواده پسر] طلا می خواستند بیاورند. یک مقداری زر قرارداد بود دیگر. آنجا معلوم می کردند که فردای عروسی چقدر زر به دختر بدهند.

۸. حالا، حاج غلامعلی و زنش رفته بودند و می خواستند جهاز بخرند برای دختر. ده تا چادر شب و دو تا سفره و یک لنگ نئو (= پارچه مخصوص گهواره بچه) و ریسمان نئو،^(۴) [برای وقتی که] بچه کردند، تاب خواستند بدهند — می خرید و بیچاره همه را می آورد. اینها جهاز دختر بود. نه مثل دوره کنونی!

۹. خب! حاج غلامعلی به حسن ننه جان می گفت که: «آقا! تو می خواهی اسباب بیاوری؟» [پدر پسر می گفت: «آری!]] [پدر دختر می گفت: «بیست من برنج باید بیاوری، با یک گوسفند و پنج من قند.» «چشم!]]

۱. خود اهالی این اصطلاح را به «قلیان نوکر» تعبیر می کنند که البته معنای روشنی ندارد.

۲. یعنی امسال که نامزد کردی و کله قند شکستی، سال آینده تاوان خرج مراسم عروسی به گردن توست. خربزه می خوری، پای لرزش هم بنشین.

۳. دستت را برای تنبیه (چوب خوردن) آماده دار که خرج هنگفتی به عهده توست.

۴. نئو را به ریسمانی می بستند که از سقف آویزان می شد.

۱۰. حالا پدر پسر بیست من برنج و پنج من قند باید ببرد به خانه دختر، با یک گوسفند — ببرد که آنها را، [وقتی] مجلس (= مهمانی) دارند، خرج کنند. خب، [وقتی] دوستان آمدند به خانه پدر دختر، تمام خرج را باید حسن ننه جان بیچاره بدهد. اگر هم پدر دختر خودش داشت، رویش می گذاشت. اگر نداشت، آدم می فرستاد — مثلاً به خانه حسن ننه جان —، می گفت: «باز بیاور. کم آمد («کرد»):» باز یک من برنج باید بدهی. یک گوسفند دیگر بیاور.» آنوقتها هنوز مرغ رسم نبود.

۱۱. خب، اینگونه آن پسر و دختر نامزد می بودند. هنوز عقد نکرده بودند. یک سال صبر می کردند. عروس را که می خواستند ببرند، آنگاه عقد می کردند. پسر هم حق نداشت در این یک سال دختر را ببیند. بر فرض، پسر بیچاره که نامزد گرفته، می خواست یک شب نامزدش را ببیند. باید پنهانی می رفت («رفته باشد») و [سرانجام هم] می افتاد («بیفتد») در گودال [بشت دیوار خانه یا گودال حیاط]. پس [اگر] پدر دختر صدا را شنیده باشد و گفته باشد: «[؟] افتاد! کیست؟ چیست؟»، آن بیچاره بدبخت هم می گریخت.

۱۲. فرار می کرد و می گریخت. می گریخت و امروز و فردا می رفت به پدرش می گفت: «بابا! نمی گذارند من نامزدم را ببینم. برای من زودتر عروسی بکنید. [عروس را] بیاورید دیگر. من «زیر پل کجا را خراب کردم» که نمی توانم [به نامزدم] بگویم «احوال شریف»؟^(۱) می خواهم چه کنم که زن بگیرم («ببرم»)!» خب، آنها (خانواده پسر) چه کار می کردند؟ [زودتر] زر را می دادند و عروسی می کردند.

۱۳. بشنو اینجا از حسن ننه جان بیچاره بدبخت! یک گاو نر خریده چهارصد تومان. نه چهارصد هزار تومان، نه! همه اش، چهارصد تا تک تومانی. عرض کنم، آنوقتها، چهارصد تومان خیلی پول بود. سر آن را (گاو را) می زد. ده تا، هشت تا، گوسفند می کشت. صد من برنج می داد. هفت تا تومانی (= سکه طلا) می داد. هفت ده تومان — هفتاد تومان؛ یک گوشواره [به مبلغ] پنجاه تومان. پس هشت شبانه روز سه سر [؟] تنبک می آورد و هفت دست مطرب. یعنی بزن و بکوب بود. خب این بیچاره تمام مخارج را می داد.

۱۴. خُب، فردا می خواستند عروسی کنند. آن کله گاو و گوسفند را می گرفتند، کله پاچه

۱. به کنایه می گوید کار پراچی نکرده ام که نامزد گرفته ام ولی نمی توانم او را ببینم.

می پختند برای صبحانه. پلو می پختند — نان رسم نبود که. می بایست دسته داماد پلو بخورند. همه در مجمعه می خوردند. بایست صد تا دست می رفت داخل یک مجمعه. قاشق رسم نبود. فقط با دست [می خوردند]. دست آب یا بوده باشد یا نباشد (= دست شسته باشد یا نباشد).

۱۵. خُب، صبحانه را که می خوردند، داماد و دوستانش می رفتند حمام. می خواستند [که] بروند، اسب تازی می کردند، و اسب هر کس پیش [می] افتاد، یک گوسفند باید از داماد می گرفت. خب، اینطور داماد را می بردند حمام. پس از حمام می آوردند خانه.

۱۶. بعد می گفتند («گفته بودند»): «آقا! هدیه را بکنید (= هدیه کنید)! می خواهیم ناهار بخوریم». یک نفر آدم هم می نوشت. هدیه می کردند ششصد تومان، چهارصد تومان. عروسی من، ۶۵۰ تومان هدیه کردند. خیلی پول بود. کار به حرف نمی شد (= چندان بود که به زبان نمی آید).

۱۷. خدمت شما عرض کنم که، بعد از ناهار کشتی می گرفتند. کشتی می گرفتند و لوچو می بستند (= یک گوسفند جایزه می گذاشتند). هر کس زمین می زد («زده بوده باشد»)، آنرا (گوسفند را) می گرفت. این کار را که می کردند، کم کم رفقیان داماد می رفتند به «عروس آر». عروس را سوار اسب می کردند می آوردند طرفهای در خانه داماد.

۱۸. داماد و دار و دسته اش دم دروازه ایستاده بودند. داماد سه دانه انار [در دست] می گرفت؛ باید به عروس بزند. نشانه گیری بعضی خوب بود، [راست] می افتاد در بغل [عروس]. بعضی [ها] از روی لج دشمنی داشتند — [چرا که در زمان نامزدی] او را شب [به خانه] راه نمی دادند — محکم می زد. بعضی، خب، [همدیگر] را دوست داشتند، همینطور انار را می انداخت بغل عروس، و او [در هوا] می قاپید و می گرفت. [وقتی عروس اولین انار را می گرفت، داماد دیگر] دو تای دیگر را نمی زد.

۱۹. عرض کنم، حالا پدر داماد، حسن ننه جان، بایست کشیک می داد. می گفت: «بروید درون [طاق زفاف]؛ عروس و داماد، بروید درون!» خب، حالا عروس و داماد بیچاره چه خاکی بر سرشان کنند — [که] بیرون [در حیاط]، همه منتظرند. چه رسم بدی بود!

۲۰. دق، دق، دق! داماد می گفت: «بعله؟» پدرش می گفت: «هنوز تمام نکردید؟» داماد

بیچاره رخت و لباس را می‌پوشد، همین‌طور عرق بر سر و تن، می‌آید بیرون. پدر داماد می‌پرسد: «خوب شدید؟» (= همه چیز درست بود؟) اگر همه چیز خوب بود، داماد می‌گفت: «آری»، و گرنه عروسی بهم می‌خورد. داماد که آری می‌گفت، پدرش می‌گفت: «مُطربها، بکوید! عروس و داماد خوب شدند.» تفنگدار تفنگ را [می] گرفت و یک مرتبه شلیک [می] کرد. حالا همه مردم محل می‌دانند که عروس و داماد «خوب شدند».

۲۱. پس آن شب، مادر عروس باید برای داماد پلو بپزد. گوشت و مرغ درست کند ببرد خانه داماد. این را «مادرپلو» می‌گفتند. خب، حاج غلامعلی و زنش [یعنی] پدر و مادر عروس، و برادران و خواهران او پلو را می‌گرفتند [و برای شام] می‌رفتند خانه داماد. شام می‌خوردند، پی شام (= دسر) می‌خوردند، پس داماد را نقری دو تومان و پنج تومان پول می‌دادند.

۲۲. عرض کنم، فردا صبح عروس بیچاره باید سماور [زغالی] را آتش بکند — سماور [ی را که] مادرش [بنام جهاز] خریده [بود]. به تعداد آنها (= خانواده داماد) باید استکان بگذارد. آنها این چای را می‌خوردند، همین طور دو تومان و پنج تومان عروس را پول می‌دادند. اینگونه عروس را «رونما» می‌کردند. سپس او (= عروس) می‌رفت به خانه مادرش؛ می‌گفت: «ننه! خانه مادر شوهرم، مرا بیست تومان رونما کردند!» خب، مادرش خوشحال می‌شد و می‌گفت: «آی بارک الله، دستشان درد نکند!»

۲۳. این هم نقل شوهر کردن دیروز. حالا که [اینطور] نیست!

